

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurinn

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

sosialurinnPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820**Privat/virskot — alment/undirskot****oddagrein**

AT TAD almenna skal gjalda, meðan »teir privatu« skulu valda fáa og eiga — tykist mongum at vera góður setningur. At ein tilkur tanki fær vind í seglini undir einum tilikum frumskógarstýri, vit í dag hava, er heldur ikki so lægið. Grundsjónarmiðini hjá hesum borgarliga landsstýrinum er sum kunnugt, at mest møguligt vald skal leggjast á privatar hendur, soleiðis at tann almenna stýringin — uppgávan — verður so tannleys sum gjørligt.

SEINASTA DØMI eru teir »reyður« strandferðslubilarir. Strandferðslan hevur ongantið staðið serliga væl í eygunum á verandi landsstýri og tá serliga ikki hjá lögmanni. Vit minnst allar royndir hansara at jarðleggja almennu uttanlandssiglingina, til hann at enda var noyddur til at góðtaka seinastu neyðsemluna í siglingarmálinum. Nú hevur landsstýrið helst uppgivið at spæla millumlandskipinum neisur. Nú kemur túrurin til bilarnar.

HERFYRI frættist, at nakrir av bilfórarunum hjá Strandferðsluni hava havt fund við landsstýrið um

at yvirtaka nakrar av strandferðslubilunum. Sjálvandi fyri lítið og lætt, og iki er ilt at gita, hvørjar rutur, ið talan er um. Sjálvandi er her talan um yvirskotsruturnar, sum teir privatu nú vilja yvirtaka, meðan strandferðslan skal sleppa at halda fram við undirskotsrutunum. Svárið, teir fingi frá landsstýrinum var, at landsstýrismáðurin í strandferðslumálum nú skuldi kanna, um landsstýrið er sinnað at lata farmaflutningin á landi til privatar.

HESUM SPURNINGI hevur lögmaður longu svarað. Tað gjørdi hann í eina ólavssøkurøðu, har hann beinleiðis segði, at farmaflutningurin skuldi leggjast út á privatar hendur. So her er nakað sum talar fyri, at hesir »privatu« strandferðslumennir ikki bert eru komnir eftir egnum ynski. Hetta er bert eitt av mongum dømunum um politisku ætlanir lögmanns: at seta føroyska samfelagið nógv ár aftur í tíðina — tá einstaklingar høvdu tær góðu ruturnar, meðan ongur rutur vóru til smáplássini. Tað er eisini lættari hjá borgarligu garduni at vísa á, tá tað almenna skal reka undirskotsruturnar, at alt tað sum er á almennum hondum gevur undirskot. Eftir øllum at døma fær lögmaður nógv sjálvskaft argument at egna við til eitt komandi val.

Tá tit hava fingið tykkara fáa vit molarnar

Nei, harra lögmaður, sambandið hvorki ver ella er vinur arbeidara ella fiskimanna

Tað var nógv fyri hjá mær, sum eri komin upp í árin, at hoyra lögmannin Paula Ellefsen á 1. mai-degnum í Havn, gjøgnum útvarpið um kvøldi. At hann kemur sær at siga, at sambandsflokkurin skal vera tann stóri arbeidara- og fiskimannaflokkurin, nei, og tað visir bara, at lögmaður veit lítið aftur í tíðina at siga frá. Nei, fyri at siga tað akkurát sum tað er, so átti tann minni menti í minum ungu døgum og í minum manndómsárum ongan vin í sambandinum, heldur ikki í sjálvstýrisflokkinum, eingin annar flokkur var

tá.

Hann snakkaði um eina kanning, men hvør kann siga, at tann kanningin, sum Dimmalætting bestilt forúð fyri valgið í 1978, er eftirfarandi, tí tað valgið var eitt rumbulsval, tí hasin gákurin, Pauli Ellefsen, hevði øst fólkið so upp, og so so snildsliga, at bæði ung og gomul lótu seg ræða, og teirra millum eisini mangir arbeidara og fiskara, sum aldrin høvdu funnið upp á at stemmað uppá sambandið, og í kanningini hava teir so sagt, at teir til tað valgið fóru at stemma uppá sambandið, men

hvør sigur, at tað var eftir yvirbevisningi ella um teir fara at gera tað aftur, nei, tað trúgvi og lítið uppá, tí politikurin hjá sambandinum og sjálvstýrinum við, hann gongur bert út upp á eitt, at tað meiniga fólkið skal fáa molarnar, tá tað betra hevur fingið sitt. Langt frá alt sum javnaðarflokkurin hevur verið við at gjørt er tað besta, men eitt kann eg fortelja Paula Ellefsen og tað tekur mangur undir við mær, at tann einasti flokkurin sum í mong, mong ár stríddist fyri og vardi arbeidsmannin og fiskimannin var javnaðar-

Fer Glyvursnes nú eisini?

Nú er ilt at skilja bygðaráðið í Kirkjubø. Hetta sigi eg tí, at nú herfyri, so varð samtykt á tingi, at ferjulega verður lögð í Kirkjubø. Tað, eg havi fingið burtur úr, so er henda samtykt imóti vilja flestu kirkjubømannna. Og fyri undirritaða er hetta so solarklart — út frá søguligum og náttúruverndarorsøkum. Tað má ikki henda. Okkara mæti, søgufróði listarmaður, Tróndur Patursson, hevur lagt stórt arbeiði og heitar kenslur í at gera vart við seg imóti hesari fyrilitarleysu ætlan, sum púra fer at oyðleggja Kirkjubø, sum tað segurikasta plássið í landinum. Fleiri við mær taka við fullum huga undir við honum í hansara mótmæli.

Men nú í farnu viku brast ein bumba aftrat: Í útvarpinum fáa vit bara bart út at vita, at samtykt er at gera grótbrot á Glyvursnesi. Og bygðaráðini í Kirkjubø og Velbastað hava givið loyvi til hetta. Ja, eg má siga, at her er ikki lætt at skilja kirkjubøingar. Uppaftur

verri er at skilja Føroya Fornminnisvernd, Friðingarnevndina fyri Suðurstreyt og Yvirfriðingarnevndina. Men øll hesi hava, Gud hjálpi mær, eisini givið loyvi — ja — hvussu skal so vera vorið. Eg veit ikki, hvat tað er fyri fólk, ið har sita. Men eftir minum tykki, so eru tað ikki tey røttu at velja í slíkar nevndir.

Í Havn búgva eini 14.000 fólk, og eitt er heilt víst — at stórsti parturin av havnarfólki man fara at harmast um út útsynið yvir Nólsoyarfjørð nú fær eitt greifligt arr.

Hava tit sæð uppi av Oyggjarevnum út yvir Havnina og út eftir Nólsoyarfjørð við Glyvursnesi, Kirkjubønesi og Borðuni úti í innsiglingini til Havnar. Er hetta ikki ein undurvokur sjón? Hvi skal hetta eisini oyðleggjast?

Hava tit sæð Norðagotu í dag? Hetta mishatta grótbrotið, ið nú púra hevur vanskeplað ta fyrr so vøkru bygd?

Væl veit eg, at grót skal brúkast. Vit skulu sjálvandi brúka tilfar til út-

byggja land okkara við. Men at brúka er ikki tað sama sum at misbrúka. Tá ið ein so frá fakfólki — verkfrøðingum og øðrum — fær at vita, at grót og annað tilfar væl kann takast á ein slíkan hátt, at ikki, ella næstan ikki sæst, til dømis við at bróta innan úr fjallinum, ella gera smá op ella portur, og so taka innan úr. So við og við ber so til at fylla uppi aftur, tá ið ikki meira er brúk fyri meira tilfari.

Hvør mátin ið dýrari er, havi eg ikki skil á. Men eitt er víst — pengar er ikki alt. Tað kann ikki vera rættvíst, at nokur fá fólkavald kunnu taka avgerðir uttan at lurta eftir hvat fekkur teirra hava upp á hjarta — eisini eftir at sjálvt valið er frá hondini.

Tit fáu fólkavald: Gerið tykkum allan ómak at umhuga hvørt einasta projekt igjøgnum, soleiðis at ikki fæst meira fyri minni úr landi okkara og náttúru. Tað er tykkara sjálvsagda skylda.

Thomas M. Smith

Nr. 30 — 12. mars 1983

tíðindablaðið **sosialurinn****Yvirfriðingarnevndin sigur ja til grótbrot innan fyri Glyvursnes**

Spurningurin at flestu oljutangarnar ut a Glyvursnes enn ikki lagdur fyri Yvirfriðingarnevndina

Yvirfriðingarnevndin hevur í próssuppinum givið tað at Tórshavnar kommunu kann gera eitt grótbrot eitt sindur innan fyri Glyvursnesi.

Men Yvirfriðingarnevndin hevur ikki givið tað tær tekniskar kommunu hevur latið gjørd.

Nevndin hevur tí krævt, at byggja mæta nógvar tekniskar verkætlanir, upplýsingar og farnar í Yvirfriðingarnevndi.

Tórshavnar kommunu hevur arðar um at taka greið úr landinum innan fyri Glyvursnesi — frá tólanum og innleið til grótbrotið sum arðar um at leggja út á Skansu Isaksson — sum er landið innan fyri Skansu og suður úr molan.

Elfan at seta hoi á Glyvursnesi er komin so mikið langt, at hoiðin, Sverri Patursson, í Kirkjubø, Føroya Javnaðarflokkur, hevur farið fram har út. Men, sigur hann, vit skulu brúka grót. Yvirfriðingarnevndin

Eftir upplýsingum, Sosialurinn hevur fingið, skal grótbrotið gerast nakað innan fyri havið hjá eina festingum í Kirkjubø.

av sjónum. Jógvan Andreassen sigur, at tað er ikki ynskið, at ein grótbrot fer fram har út. Men, sigur hann, vit skulu brúka grót. Yvirfriðingarnevndin

hegnernevndin hevur tí tað sýnandi at grótbrotið skal gerast innan í, at tað ferur inn í landið. Sum ein naturlegur hamari.

Men talan er ikki bara um at byggja land okkara við. Men at brúka er ikki tað sama sum at misbrúka. Tá ið ein so frá fakfólki — verkfrøðingum og øðrum — fær at vita, at grót og annað tilfar væl kann takast á ein slíkan hátt, at ikki, ella næstan ikki sæst, til dømis við at bróta innan úr fjallinum, ella gera smá op ella portur, og so taka innan úr. So við og við ber so til at fylla uppi aftur, tá ið ikki meira er brúk fyri meira tilfari.

Tit fáu fólkavald: Gerið tykkum allan ómak at umhuga hvørt einasta projekt igjøgnum, soleiðis at ikki fæst meira fyri minni úr landi okkara og náttúru. Tað er tykkara sjálvsagda skylda.

Longu á Grækarismessu hevði Sosialurinn eina grein um ætlanirnar úti á Glyvursnesi

flokkurin; hinir flokkarnir gjørdur alt fyri at knúsa javnaðarflokkinn og serliga eftir at vinnuflokksmennirnir vóru komnir upp í, tað kann mangur við mær sanna, og hvi gjørdur teir tað, tí teir vildu hava okkum niður við nakk-anum. Men tað var ikki bara flokkur teir vóru úti eftir, men eisini nógvum av okkum sum hildu okk-tað til sosialistarnar. Lítið veit lögmaðurin tá hann sigur, at javnaðarflokkurin

hevur einki við arbeidara-feløgini at gera, men eitt skal Pauli Ellefsen vita, at tað vóru nettupp fakfelagsmenn sum tóku seg saman at gera listar fyri at taka undir við javnaðarflokkinum, tá hann var komin í lag í Suðri og í Havn fyrst, og nógvir av teimum, sum hava stjørnað fakfeløgnum og Føroya Arbeðarafelag síðan tað kom upp í 20-unum hava verið javnaðarmenn, sum ikki hava verið

bangnir at tikið mangt eitt tórnið, og sum hava fingið nógv yvir seg, tí teir stríddist móti fleiri síðum og tað gekk ofta út yvir familjuna. At siga javnaðarflokkurin ikki er barn av fakfelagsrørsluni er tað sama sum at siga, at Isak ikki var avkom hjá Abraham. Legg tær hetta í geyma, harra lögmaður. Takk fyri.

Ein sum hevur baksast fyri seg